

Vraag nr. 137
van 16 januari 1998
van de heer HERMAN DE LOOR

*Mestopslagexploitatie CV FLIP Zottegem –
Milieuvergunning*

In de motivatie voor het verlenen van een milieuvergunning in beroep (zie ministerieel besluit van 24 november 1997) aan de CV FLIP in Lovendegem tot exploitatie van een mestopslag van niet minder dan 8.645 m³ in de stad Zottegem, verwijst de minister in de preambulen ter weerlegging van de argumenten aangehaald door bepaalde instanties, naar de volgende beleidslijn: "door de Mestbank wordt aangedrongen bij de operanten in het mestgebeuren om een dergelijke centrale mestopslag op te richten met het oog op efficiëntere mestuitspreiding".

1. Houdt de "aandrang" van de Mestbank in dat mestuitspreiding prioritair wordt gesteld ten nadele van de mestverwerking?

Is dit in overeenstemming met de opties van het MAP (Mestactieplan)?

Mag ik uit het besluit afleiden dat de minister deze eenzijdige beleidslijn inzake mestspreiding ook tot de zijne heeft gemaakt inzake het vergunningenbeleid?

2. Hoe kwam deze beleidslijn tot stand?

Werden de andere componenten van de milieu-administratie hierbij betrokken, in het bijzonder de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), die als oppervlaktewaterkwaliteitsbeheerder dient te waken over de bescherming van de oppervlaktewateren? Zo ja, wat zijn de voorwaarden die terzake werden gesteld?

3. In zijn motivatie poneert de minister algemeen "dat de risico's voor ... de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur ...mits naleving van de aangepaste milieuvergunningvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt".

Uit een onderzoek van de oppervlaktewateren in de stad Zottegem blijkt nochtans dat de normen inzake nutriënten in zeer grote mate worden overschreden, ondanks de verregaande sanering van de afvalwaters.

Waarom wordt de eutrofiëring van de oppervlaktewateren bij dergelijke dossiers niet in aanmerking genomen?

Waarom wordt voor dergelijke dossiers met bovenlokale impact geen advies van de VMM gevraagd?

Hoe is dergelijk mestspreidingsbeleid te rijmen met het beleid inzake sanering van de oppervlaktewateren?

Betekent dit dat de huidige toestand van deze wateren voor de minister een aanvaardbaar niveau vormt?

4. Waarom wordt in dergelijke dossiers op geen enkel moment onderzocht of kwantitatief gemotiveerd welke hoeveelheden mest kunnen worden geïmporteerd en welke gegarandeerde afzet voorhanden is, rekening houdende met andere bemestingsbronnen?

Is de verwijzing naar witte of lichtgrijze gebieden een voldoende motivatie?

Wat zal de minister doen indien meerdere bedrijven een gelijkaardige opslag vragen?

N.B.: Een gelijkaardige vraag werd gesteld aan de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening.

Gecoördineerd antwoord

1. Zoals bekend, is de veestapel in Vlaanderen niet gelijk verspreid over het hele grondgebied. Er zijn gebieden met belangrijke overschotten (zoals het centrale deel van West-Vlaanderen en de Noorderkempen) en er zijn gebieden waar binnen de huidige en toekomstige bemestingsregels nog ruimte is om mest van buiten de regio te aanvaarden (zuiden van Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Zuid-Limburg). Deze verschillen komen tot uiting in de indeling in witte, lichtgrijze, donkergrijze en zwarte gemeenten, afhankelijk van de aanwezige dierlijke productie (uitgedrukt in kg P₂O₅). Als belangrijke beleidsoptie werd gekozen voor het "bevriezen" van de bestaande situatie inzake situering van de dierlijke productie. Er werden bijgevolg remmen ingebouwd opdat de witte en lichtgrijze gemeenten niet zouden evolueren naar gemeenten met een overproductie aan dierlijke mest ten opzichte van de beschikbare oppervlakte

cultuurgrond. In witte en (in mindere mate) in lichtgrijze gemeenten zullen bijgevolg ook naar de toekomst en ook bij de eindbemestingsnormen steeds afzetmogelijkheden blijven voor dierlijke mest van buiten de regio.

Vermits dierlijke mest in de eerste plaats een grondstof is met een belangrijke bemestende en bodemverbeterende waarde, en tevens het recyclage- en substitutieprincipe (bijvoorbeeld vervanging van chemische meststoffen door dierlijke mest) een belangrijk uitgangspunt is in het milieubeleid, werden in de mestwetgeving duidelijke beleidsopties genomen ter ondersteuning van een spreidingsbeleid, uiteraard binnen ecologisch aanvaardbare grenzen.

De in het mestdecreet ingebouwde verplichting dat bepaalde grote bedrijven gelegen in regio's met een overproductie hun mest moeten afzetten in regio's met afzetmogelijkheden (witte, lichtgrijze gemeenten) toont dit duidelijk aan.

De bouw van centrale mestopslagplaatsen in dergelijke witte gebieden past volledig in deze beleidsoptie. Trouwens, met het oog op dergelijke realisaties werd bij de herziening van het mestdecreet onder andere het begrip "verzamelpunt" ingevoerd en werden daaraan een aantal bepalingen inzake aangifteplicht en registerplicht ingevoerd en werd tevens de vervoerregeling hiertoe aangepast.

De bouw van centrale mestopslagplaatsen in witte gebieden wordt beschouwd als een noodzakelijke stap om dierlijke mest zowel vanuit ecologisch als landbouwkundig oogpunt zo optimaal mogelijk aan te wenden. Belangrijke voordelen zijn dat enerzijds het transport naar een mestopslag jaarrond kan geschieden en dat de mest op het juiste moment (voorjaar) op de juiste plaats (mestafzetgebied) reeds voorhanden is. Bovendien is er een betere controle mogelijk van de kwaliteit van de dierlijke mest. Indien dergelijke mestopslag ontbreekt, heeft dit ofwel tot gevolg dat de mest op het verkeerde moment wordt aangewend, ofwel dat er in een zeer korte tijdsperiode zeer veel mesttransport noodzakelijk is (onefficiënt inzetten van transportmiddelen + overbelasting van de wegen) waardoor de milieukundige hinder beduidend groter wordt ten opzichte van het werken met tussenopslag in het afzetgebied.

Het oprichten van dergelijke centrale mestopslagplaatsen in witte gebieden is bijgevolg volledig in overeenstemming met het MAP en betreft hogenaamd geen eenzijdige beleidslijn.

Zowel de Vlaamse regering als het Vlaams Parlement hebben bij de goedkeuring van de wijzigingen van het mestdecreet ingestemd met mijn visie.

Het spreidingsbeleid wordt niet prioritair gesteld ten opzichte van de mestverwerking. Beide zijn nodig om het overaanbod nutriënten op een verantwoorde wijze te recycleren en te verwerken binnen en buiten Vlaanderen.

Het spreidingsbeleid heeft tot doel om binnen Vlaanderen te komen tot een optimaal gebruik van dierlijke mest (recyclagebeginsel), rekening houdende met de ecologische randvoorwaarden.

Het mestverwerkingsbeleid is erop gericht om de overschotten aan nutriënten die overblijven op het niveau Vlaanderen op een milieukundig verantwoorde manier te verwerken en te verwijderen buiten Vlaanderen (onder andere via export). De bodem in Vlaanderen heeft immers een "beperkte" recyclagemogelijkheid wat de nutriënten stikstof en fosfaat betreft.

De opslagplaats van CV FLIP in Zottegem, past bijgevolg volledig in de in het mestdecreet ingebouwde beleidsopties.

Binnen de titel II van het Vlarem is bovendien aan elke inrichting de verplichting opgelegd om een opslagcapaciteit van zes maanden dierlijke mest te hebben. Het staat de veeteler in dit kader vrij om in zijn verplichte mestopslag te voorzien bij stallen of bij zijn afnemers.

De CV FLIP baat in coöperatief verband verschillende inrichtingen uit verspreid over Oost- en West-Vlaanderen. Een aantal van deze inrichtingen heeft onvoldoende mestopslagcapaciteit om een periode van zes maanden te kunnen overbruggen. In plaats van ervoor te opteren om bij deze verschillende inrichtingen, die gelegen zijn in overschotgebieden en die bovendien de verplichting hebben om hun mest af te voeren naar tekortgebieden, "kleine" mestopslagplaatsen op te richten, heeft de exploitant ervoor geopteerd om één centrale mestopslagplaats op te richten in een gebied waar hij in het verleden zijn mest heeft afgezet en waar hij ook in de toekomst zijn mest zal mogen afzetten. Deze mogelijkheid wordt hem wettelijk geboden.

2. In het antwoord op de eerste vraag werd reeds ingegaan op de totstandkoming van deze

beleidslijn. Ik dien er nog op te wijzen dat één van de twaalf opdrachten van de Mestbank de volgende is : de vraag naar dierlijke mest stimuleren. De optie om de bouw van mestopslagplaatsen in tekortgebieden te stimuleren, past volledig in deze opdracht van de Mestbank.

De VMM werd en wordt betrokken bij de totstandkoming van het Mestactieplan en eveneens binnen de huidige, lopende, evaluatie van het mestdecreet. Deze betrokkenheid heeft voornamelijk te maken met de aspecten in verband met de oppervlaktewaterkwaliteit.

Mogelijke verontreiniging van het oppervlaktewater door dierlijke mest kan pas optreden bij overmatig en/of verkeerd gebruik, of eventueel het lozen van dierlijke mest.

In titel II van het Vlarem zijn strikte constructieregels opgelegd voor de bouw van mestopslagplaatsen. Deze regels zijn dusdanig dat een opslagplaats die gebouwd is volgens deze regels geen risico's inhoudt voor de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater. Deze regels zijn totstandgekomen op basis van gezamenlijke voorstellen van alle betrokken milieu-administraties (Aminal) en de Vlaamse overheidsinstellingen (VLM, VMM, VMW, ...).

3. Bij beslissingen omtrent milieuvergunningsdossiers dient eerst en vooral rekening te worden gehouden met de wettelijke bepalingen die al dan niet een bepaalde exploitatie toelaten. Daarnaast kan ook rekening worden gehouden met algemene argumenten die niet wettelijk zijn vastgelegd.

De opslagplaats in Zottegem voldoet aan alle wettelijk vastgelegde voorwaarden, zodat er vanuit milieuoogpunt geen enkel bezwaar was tegen de geplande opslagplaats. Bovendien paste de geplande opslagplaats in het wettelijk vastgelegde spreidingsbeleid van het mestdecreet.

Zoals reeds eerder vermeld, heeft het bouwen van een mestopslagplaats op zich geen invloed op de eutrofiëring van het oppervlaktewater. Enkel milieukundig onverantwoorde spreiding van dierlijke mest kan daarop een invloed hebben. De milieukundige evaluatie van het mestdecreet zal dan ook moeten nagaan welke bemestingsnormen milieukundig aanvaardbaar zijn teneinde eutrofiëring van het oppervlaktewater te voorkomen. Momenteel zijn trouwens in het mestdecreet reeds indicatieve eindnor-

men ingeschreven die strenger zijn dan de momenteel gangbare overgangsnormen. Het aanwezig zijn van deze mestopslagplaats kan in geen geval tot gevolg hebben dat er meer dierlijke mest zou worden gebruikt dan de wettelijke bemestingsnormen.

Er is voor dergelijke dossiers binnen titel I van het Vlarem geen adviesbevoegdheid voor de VMM. Er kan immers worden verondersteld dat de in Vlarem II opgelegde constructievoorschriften voor mestopslagplaatsen voldoende technische garanties bieden om verontreiniging van het oppervlaktewater te vermijden.

Dit betekent niet dat de huidige toestand van de wateren voor mij een aanvaardbaar niveau vormt. De evaluatie van het mestdecreet zal precies moeten uitmaken welke verliezen van de landbouw naar het oppervlaktewater toe nog aanvaardbaar zijn. Bovendien dienen deze aanvaardbare verliezen niet alleen voor de landbouw, maar ook voor andere actoren in deze kwestie te worden vastgelegd.

4. De CV FLIP had wettelijk de verplichting om bijkomende mestopslag te bouwen.

Het al dan niet aanwezig zijn van een gagarandeerde afzet van mest is in deze een kwestie die veeleer voor de rekening van de exploitant is. Een milieuvergunning voor enige activiteit kan niet zomaar worden geweigerd op basis van wat in se economische argumenten zijn.

De verwijzing naar witte of lichtgrijze gebieden lijkt mij, gezien het voorgaande, een voldoende motivering te zijn. Of een besluit al dan niet voldoende werd gemotiveerd, is evenwel een heel subjectief gegeven, waarvan de vergunningverlenende overheid nooit kan weten of een bepaalde motivatie, bij toetsing door de Raad van State, al dan niet als voldoende wordt beschouwd.

Indien meerdere bedrijven in de toekomst dergelijke aanvraag zouden doen, dan is het eerst en vooral zo dat ik niet kan ingrijpen inzake mestopslagplaatsen, aangezien het college van burgemeester en schepenen in eerste aanleg bevoegd is voor een vergunningsaanvraag voor mestopslag, en de bestendige deputatie bevoegd is bij beroep.

Indien het probleem toch zou rijzen op het hoogste niveau dan zal, zoals steeds, elk dossier afzonderlijk op zijn merites worden beoordeeld,

rekening houdende met de dan geldende wettelijke bepalingen en eventuele beleidsopties.

(Antwoord Eddy Baldewijns : Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 10, blz.1314 – red.)